

kamor gresta tudi obedve roki. Ker je desničina nadlehtnica povešena, je leva rama nižja ko desna. Kakor pa gre leva rama navzdol, tako tudi oči in glava, ki se z vratom vred suka v nasprotni smeri od prs.¹⁾

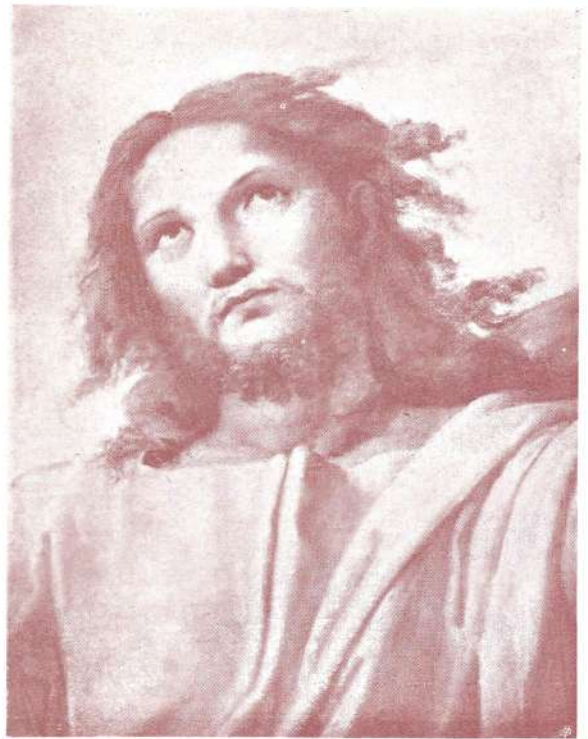
LIONARDOV KRISTUS

Kip nima samo dveh razsežnosti — širokosti in visokosti — kakor slika, ampak ker je pravo telo, ima še tretjo — globočino. Stopali, ki stojita pri našem kipu drugo za drugim, vodita oko v globočino, ravnoliko odrine levica, ki leži pred prsmi, ves trup nazaj v globočino. Roke, ki hite na levo, in glava, ki se suka na desno, povdarjajo širokost, po koncu stoječe telo, potem trstika in križ izražajo navpično smer.

pisu, da sta ga naročila Rimljana Metel Var in Pavel Kastelan iz oporoke Marcije Porcije, in sicer se je iz njene zapuščine plačala tretjina stroškov, ostalo pa je Metel Var dodal iz svojega in je delo vsevišnjemu Bogu posvetil. Sedaj stoji kip na tleh na laket visokem podnožku na evangeljski strani glavnega oltarja. Na desni nogi ima bronast čevelj, da se ne bi marmor ogulil vsled laške navade poljubovati noge češččenih kipov. (Ta navada je edini preostanek v prvem tisočletju tudi na zapadu splošne, perzijsko-bizantinske proskineze. Podobno se poljubuje noga kipa sv. Petra v vatikanski baziliki in kip M. B. Porodice v cerkvi sv. Avguština, ki ima srebrn čevelj. Poljubuje se tudi papežem, nekdanj pa se je poljubovala tudi škofom in vladarjem. Slike iz prvega tisočletja kažejo podložnike pred vladarji in ustanovnike pred svetniki ležati na tleh, kako poljublajo ali objemajo nogo višjega.)

¹⁾ Nasprotno gibanje prs in glave je v poznejših letih pri Michelangelu jako priljubljen motiv. Tako se sukata mladenciča (ignudi) nad Perzijsko Sibilo v Sikstini, potem Delfiška Sibila, prerok Izaija in posebno odlično prerok Jona, izmed skulptur pa Apolon in Dan (medičejski grobovi) v Florenci.

Od mrtvih vstali Kristus s takim težkim križem, s trstiko, vrvjo in gobo je pač edini te vrste v umetnosti. Kaj si je neki mislil pri tem Michelangelo? Ali je hotel uvesti Bog ve kako novo simboliko? Ali pa se je oziral na bogoslužne molitve, ki se polagajo Kristusu v usta? Ne eno, ne drugo. Mislim, da je Michelangelo hotel predstaviti plastičnega, od mrtvih vstalega Kristusa, kakor so ga tedaj slikarji toliko potov slikali. Kakor hitro pa se je Michelangelo odločil za plastiško obliko in vrhutega za svoj osebni okus (slog) umetniškega izražanja, je moral spremeniti motive, ki mu jih je nudil slikar. V slikah Kristus plava v zraku — kip mora stati na trdih tleh; v slikah ga zagrinja fina, skoro prozorna obleka in vihra okolu njega — kiparjev pa je ideal golo telo in ne obleka, po zraku vihrajoče obleke pa itak ne more izklesati iz krhkega marmorja; slednjič nosi Kristus v slikah tanko palico s križcem na vrhu in z belim banderom zmagoslavja na počrezni palici — kipar pa vsega tega ne more v

GLAVA MICHELANGELOVEGA „OD MRTVIH VSTALEGA KRISTUSA“

kamen vpodobiti, razen če bandero doda v bronu¹⁾ ali pa opusti kip ter vse izvrši v reliefu. Zato imamo

¹⁾ Naši kipi od mrtvih vstalega Zveličarja s svilatim ali suknenim bandercem pač ne spadajo v poglavje visoke umetnosti.